

VIII. KONDYCJA GOSPODARSTW DOMOWYCH

1. Omówienie wyników

1. W styczniu 2016 r. nastroje polskich gospodarstw domowych uległy poprawie. Wartość wskaźnika kondycji gospodarstw domowych IRG SGH (IRGKGD) zwiększyła się o 5,1 pkt. (po wzroście w IV kw. ub.r. o 2,1 pkt.). Poprawiły się wszystkie składowe wskaźniki. W największym stopniu do zwiększenia się wartości wskaźnika IRGKGD przyczynił się wzrost optymizmu w ocenie przyszłej zdolności do oszczędzania oraz osłabienie się obaw przed zagrożeniem bezrobociem. Istotny wkład miały również oceny przewidywanej sytuacji finansowej gospodarstw domowych w nadchodzących 12 miesiącach. W ostatnim okresie dynamika konsumpcji gospodarstw domowych ustabilizowała się na poziomie ok. 3,1 % r/r. Przebieg wskaźnika IRGKGD wygładzonego z wahań krótkookresowych ukazuje wyraźny trend wzrostowy, co nakazuje spodziewać się przyspieszenia wzrostu konsumpcji.

2. Oceny przyszłej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego (w najbliższych 12 miesiącach) poprawiły się. Ich poziom przebił wartość maksimum osiągniętą przed wybuchem światowego kryzysu gospodarczego w latach 2008-2009. Wartość salda jest najwyższa od 1996 r.

Oceny bieżącej sytuacji finansowej nieznacznie się pogorszyły. W ostatnim okresie mamy do czynienia z dość dużą ich zmiennością. Saldo wygładzone ukazuje trend poziomy. Oceny bieżącej sytuacji finansowej są nadal lepsze niż przed kryzysem lat 2008-2009.

3. W przypadku ocen przyszłej sytuacji gospodarczej w kraju utrzymuje się wyraźna tendencja wzrostowa. Natomiast w odniesieniu do bieżącej sytuacji gospodarczej oceny pogorszyły się, co jest zaskakującym wynikiem w świetle dobrych danych o wzroście PKB i zatrudnieniu w gospodarce. Wartości obu sald wciąż znajdują się poniżej poziomów notowanych przed światowym kryzysem gospodarczym.

4. W styczniowym badaniu kondycji gospodarstw domowych zaskakujące wyniki uzyskano w zakresie oceny procesów inflacyjnych. Respondenci oczekują obniżenia się dynamiki cen i kosztów utrzymania. W dwóch poprzednich kwartałach tendencja była przeciwna. Wobec stopniowo ustępującej deflacji (dane GUS) oczekiwania inflacyjne konsumentów należy interpretować jako niejednoznaczne.

5. W przypadku ocen przyszłego bezrobocia mieliśmy do czynienia z dużą zmiennością wartości salda. W lipcu i październiku ub.r. obawy przed zagrożeniem bezrobociem nasilały się. W styczniowym badaniu uległy one osłabieniu, a saldo osiągnęło najniższy poziom od 2008 r. Wskaźnik oczyszczony z wahań krótkookresowych wykazuje wyraźną tendencję spadkową. Mimo to obawy przed zagrożeniem bezrobociem są obecnie dużo większe niż przed światowym kryzysem gospodarczym.

6. W badanym kwartale oceny klimatu dla zakupu dóbr trwałego użytku uległy poprawie (po znaczącym pogorszeniu się w IV kwartale 2015 r.). Duże wahania wartości salda utrudniają interpretację wyników. Saldo wygładzone ukazuje tendencję wzrostową i stopniową poprawę klimatu od 2012 r. Prognozy wydatków na dobra trwałe w kolejnych 12 miesiącach nie uległy zmianie. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie jest wyższa o prawie 14 pkt. od wartości sprzed roku.

7. Klimat dla oszczędzania polepsza się. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie uległa zwiększeniu o prawie 9 pkt. i jest obecnie na najwyższym poziomie od 1997 r. Opinie konsumentów charakteryzują się w ostatnich kwartałach dużą zmiennością. Mimo to saldo wygładzone wykazuje słabą tendencję wzrostową.

Prognozy oszczędności na najbliższe 12 miesięcy również poprawiają się. Opinie w tym zakresie od wielu kwartałów są w wyraźnym trendzie wzrostowym. Saldo prognostyczne jest również na poziomie najwyższym od 1997 r.

8. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o zbilansowanie bieżących dochodów i wydatków gospodarstwa domowego wzrosła do ponad +15 pkt., tj. do poziomu najwyższego w historii badania. Odsetek gospodarstw domowych, które „nieco oszczędzają” jest na bardzo wysokim poziomie, ok. 40 %. Zwiększył się też odsetek tych, którzy „dużo oszczędzają”, z 3,8 % do 4,8 %. Wśród oszczędzających dominują gospodarstwa domowe, które odkładają mniej niż 10 % dochodów; jest ich 49,6 %. Gospodarstw domowych, które oszczędzają 10-20 % jest 31,7 %, a tych, które oszczędzają ponad 30 % swojego dochodu jest 7,2 %. Średnia stopa oszczędności to ok. 12,6 %.

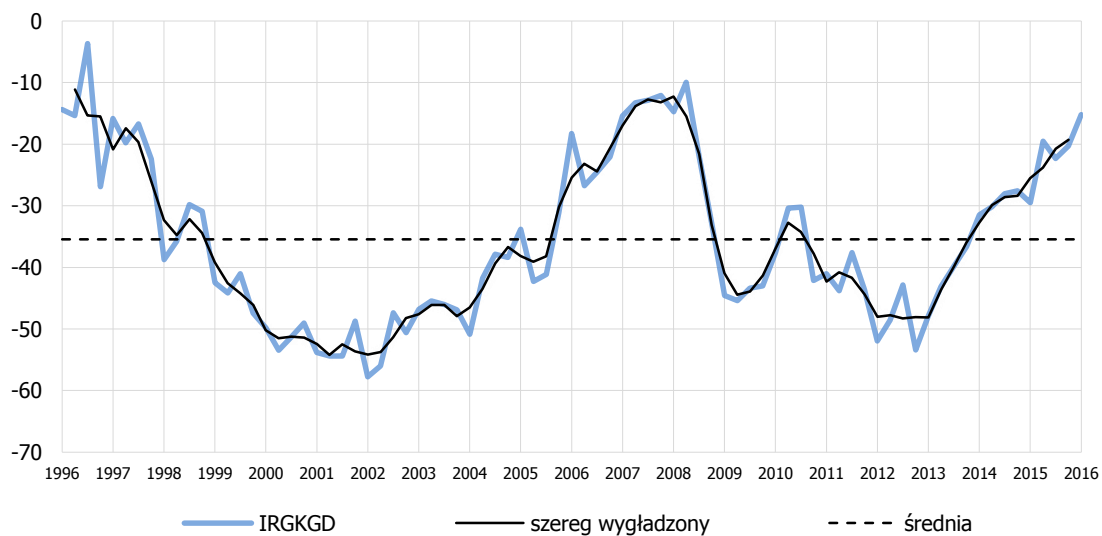
9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o prawdopodobieństwo zakupu samochodu w kolejnych 12 miesiącach wzrosła o ok. 2 pkt. Nadal znajduje się powyżej długookresowej średniej. Obecnie ok. 10 % respondentów ocenia prawdopodobieństwo zakupu samochodu jako bardzo duże lub dość duże. Gospodarstwa domowe spodziewają się więc wzrostu wydatków na samochody.

10. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o planowany zakup lub budowę domu bądź mieszkania w następnych 12 miesiącach uległo zwiększeniu. Opinie konsumentów w tym zakresie są bardzo zmienne, co utrudnia określenie tendencji w kształtowaniu się wydatków mieszkaniowych gospodarstw domowych. Wartość salda nadal znajduje się poniżej długookresowej średniej i poniżej poziomów sprzed światowego kryzysu gospodarczego. Odsetek tych, którzy planują ponieść wydatki mieszkaniowe w najbliższym roku, wynosi obecnie 6,6 % (wobec 5 % przed kwartałem).

W przypadku wydatków remontowych saldo wygładzone wykazuje tendencję wzrostową. Ponad 16 % respondentów – nieco więcej niż w poprzednim badaniu, jednak dużo mniej niż przed kryzysem gospodarczym lat 2008-2009 (wówczas było to ponad 24 %) – ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo duże lub dość duże.

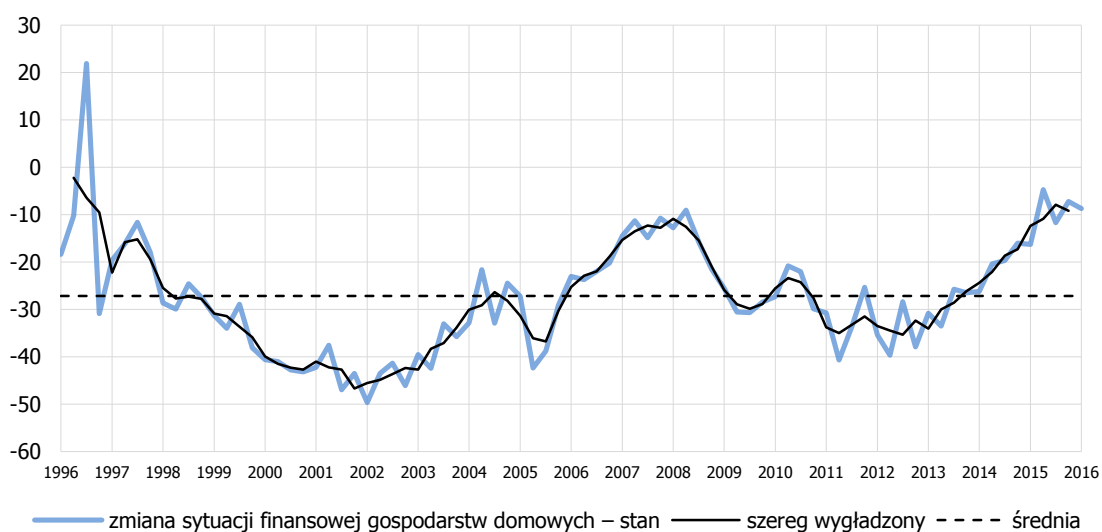
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONDYCJI GOSPODARSTW DOMOWYCH

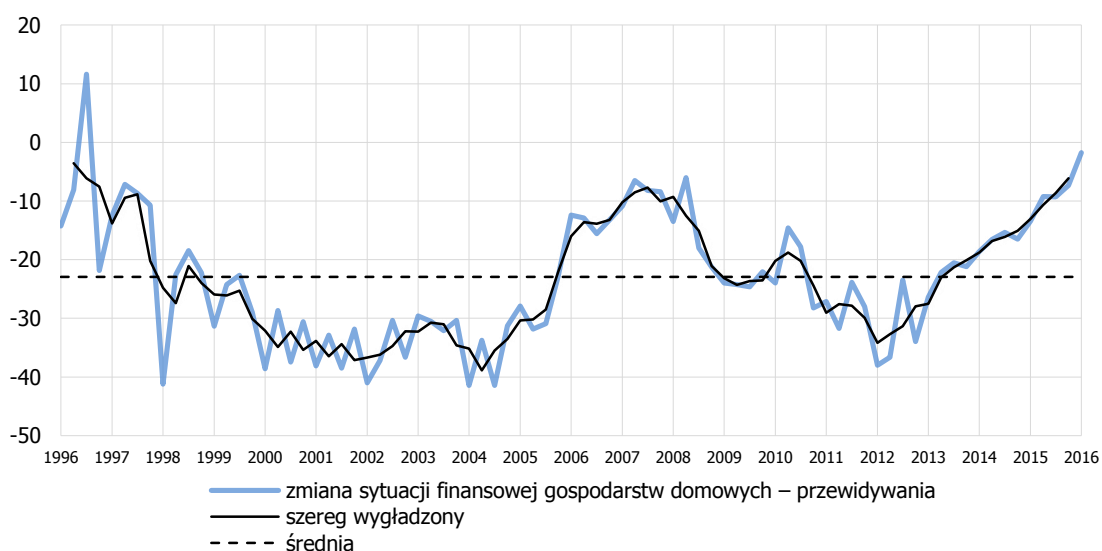
składowe salda	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. zmiana sytuacji finansowej - przewidywania	-16,5	-13,5	-9,2	-9,3	-7,3	-1,8
2. ogólna sytuacja ekonomiczna Polski - przewidywania	-21,4	-23,4	-14,4	-16,1	-13,2	-12,1
3. bezrobocie w kraju - przewidywania	20,4	27,8	6,7	12,3	13,2	6,5
4. oszczędności - przewidywania	-52,1	-53,3	-47,8	-51,7	-47,5	-40,5
wskaźnik koniunktury (IRGKGD): $(1+2-3+4)/4$	-27,6	-29,5	-19,5	-22,4	-20,3	-15,2

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – STAN

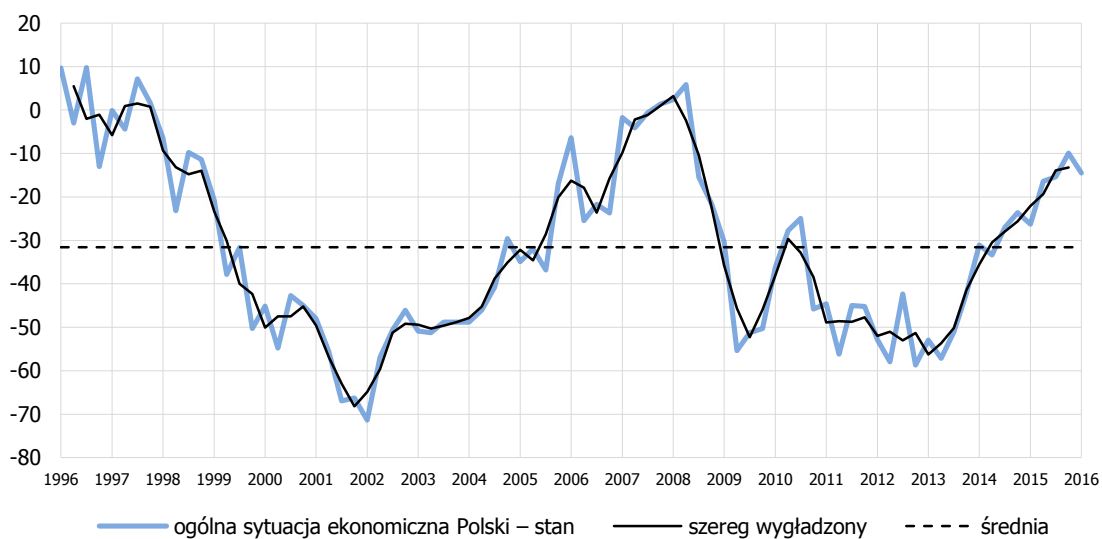
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. poprawiła się bardzo	1,7	0,3	3,2	4,0	3,4	4,1
2. poprawiła się trochę	13,5	13,0	17,1	9,7	16,7	11,5
3. bez zmian	48,9	50,9	53,0	54,7	49,6	55,7
4. pogorszyła się trochę	22,8	25,3	20,4	22,1	22,6	20,1
5. pogorszyła się bardzo	13,0	10,5	6,3	9,4	7,7	8,5
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-16,0	-16,3	-4,7	-11,7	-7,2	-8,7

ZMIANA SYTUACJI FINANSOWEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH – PRZEWIDYWANIA

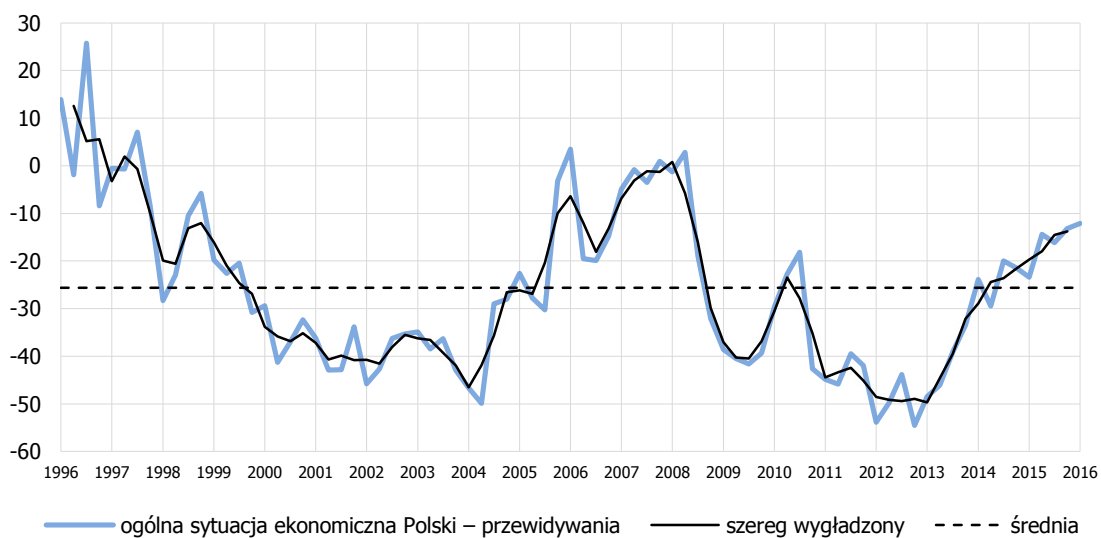
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. poprawi się bardzo	1,8	3,8	0,4	2,0	0,9	3,6
2. poprawi się trochę	10,6	14,2	14,9	15,2	19,8	20,8
3. bez zmian	50,8	45,0	56,0	54,4	49,4	49,1
4. pogorszy się trochę	26,2	25,2	23,2	19,0	23,7	21,4
5. pogorszy się bardzo	10,5	11,8	5,4	9,4	6,2	5,1
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-16,5	-13,5	-9,2	-9,3	-7,3	-1,8

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – STAN

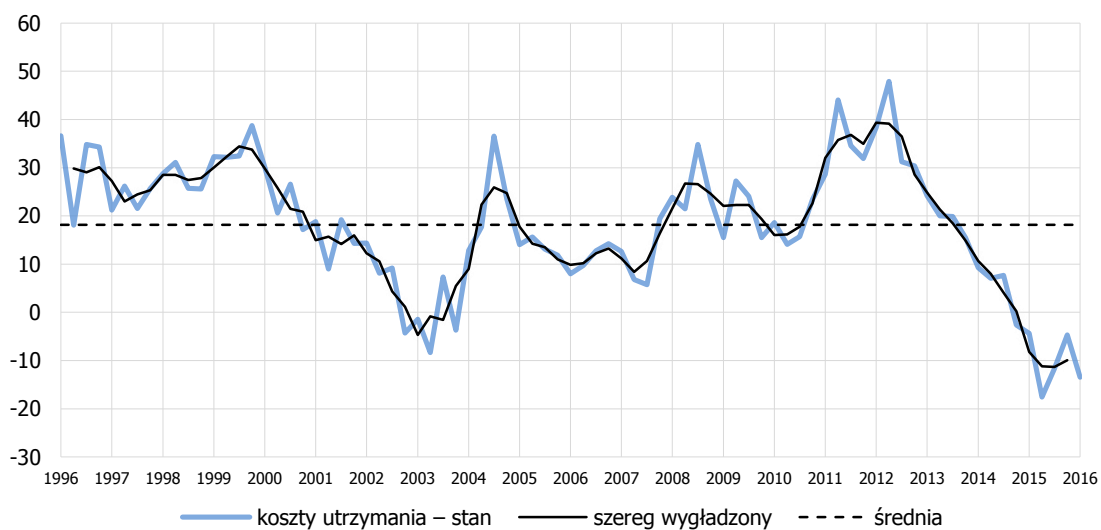
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. poprawiła się bardzo	0,5	0,0	0,6	0,0	1,5	1,1
2. poprawiła się trochę	15,0	15,6	16,6	21,7	23,4	17,7
3. bez zmian	35,0	30,9	42,1	36,8	38,7	41,1
4. pogorszyła się trochę	35,7	38,8	30,9	30,5	26,4	31,3
5. pogorszyła się bardzo	13,8	14,7	9,8	11,0	9,9	8,8
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-23,6	-26,3	-16,4	-15,4	-9,9	-14,5

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W POLSCE – PRZEWIDYWANIA

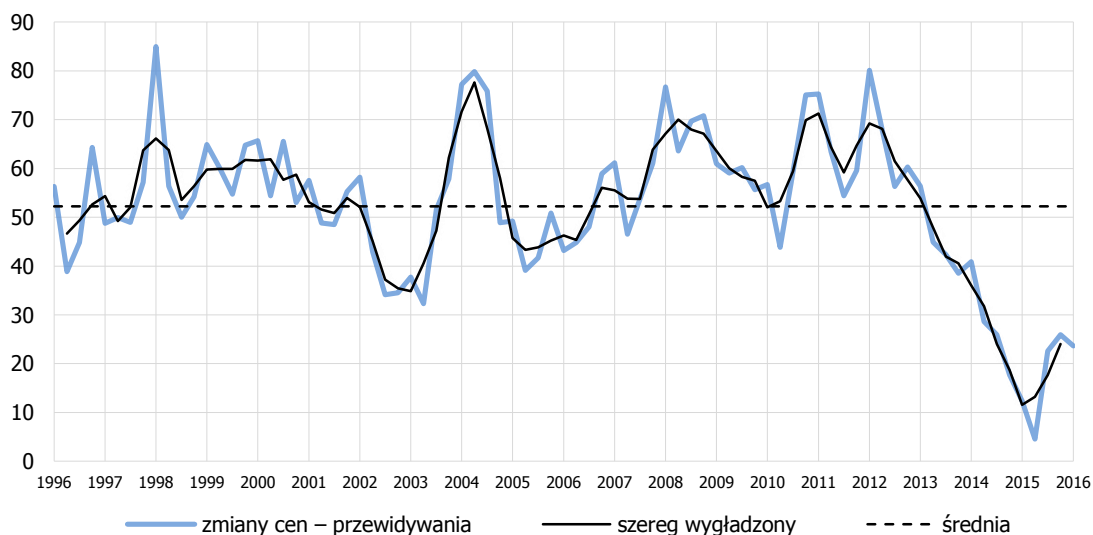
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. poprawi się bardzo	0,5	1,0	0,4	0,7	2,2	2,9
2. poprawi się trochę	15,8	16,7	19,3	21,5	22,5	28,0
3. bez zmian	36,2	32,7	42,6	32,8	34,1	25,5
4. pogorszy się trochę	35,3	33,9	26,3	34,9	29,1	29,1
5. pogorszy się bardzo	12,2	15,8	11,3	10,1	12,1	14,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-21,4	-23,4	-14,4	-16,1	-13,2	-12,1

KOSZTY UTRZYMANIA – STAN

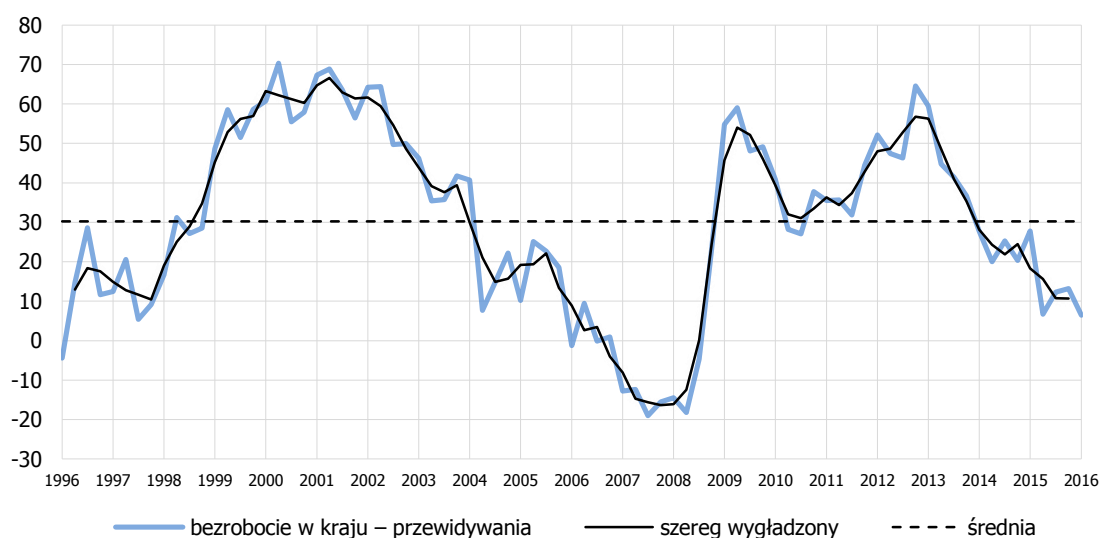
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. wyraźnie dużo wyższe	6,3	8,3	3,2	5,4	6,1	6,3
2. znacznie wyższe	18,1	17,6	11,0	11,1	15,8	8,9
3. nieco wyższe	41,5	36,9	37,7	41,8	43,4	39,0
4. takie same	32,0	31,6	43,6	38,5	31,9	43,3
5. niższe	2,0	5,7	4,5	3,3	2,8	2,6
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-2,6	-4,4	-17,6	-11,6	-4,7	-13,5

ZMIANA CEN – PRZEWIDYWANIA

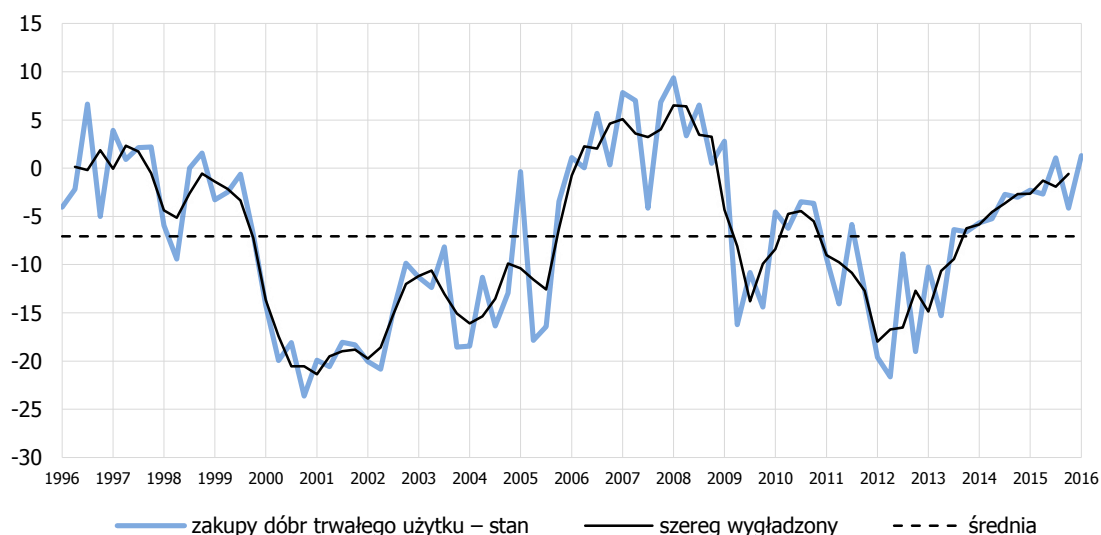
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. wzrost cen będzie szybszy	9,9	13,2	10,3	16,0	20,5	30,9
2. ceny wzrastać będą tak samo	45,5	37,2	37,1	43,3	40,3	23,6
3. ceny wzrastać będą wolniej	17,0	12,4	8,9	10,7	10,9	10,8
4. ceny będą mniej więcej takie same	25,0	35,4	38,9	29,5	27,0	31,4
5. ceny nieco zmniejszą	2,5	1,7	4,8	0,4	1,2	3,3
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	17,6	12,4	4,6	22,6	25,9	23,7

BEZROBOCIE W KRAJU – PRZEWIDYWANIA

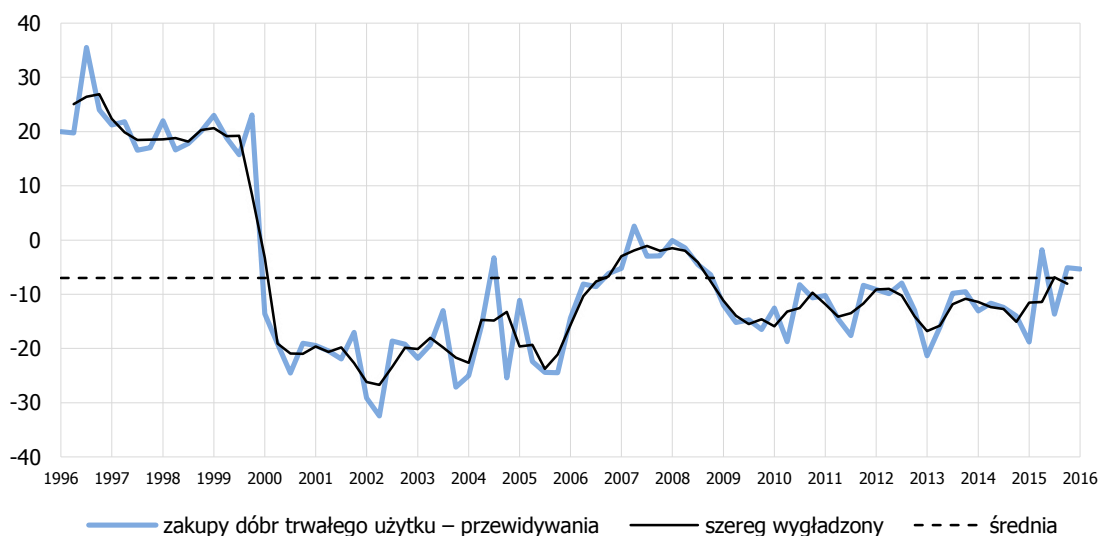
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. gwałtownie wzrośnie	8,7	15,4	4,9	4,4	6,7	5,9
2. nieznacznie wzrośnie	34,2	38,7	31,3	34,4	34,6	25,8
3. pozostanie takie samo	46,4	31,9	36,6	42,7	37,5	44,1
4. nieznacznie zmaleje	10,6	14,0	27,0	18,4	20,9	23,9
5. gwałtownie zmaleje	0,1	0,0	0,3	0,1	0,3	0,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	20,4	27,8	6,7	12,3	13,2	6,5

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – STAN

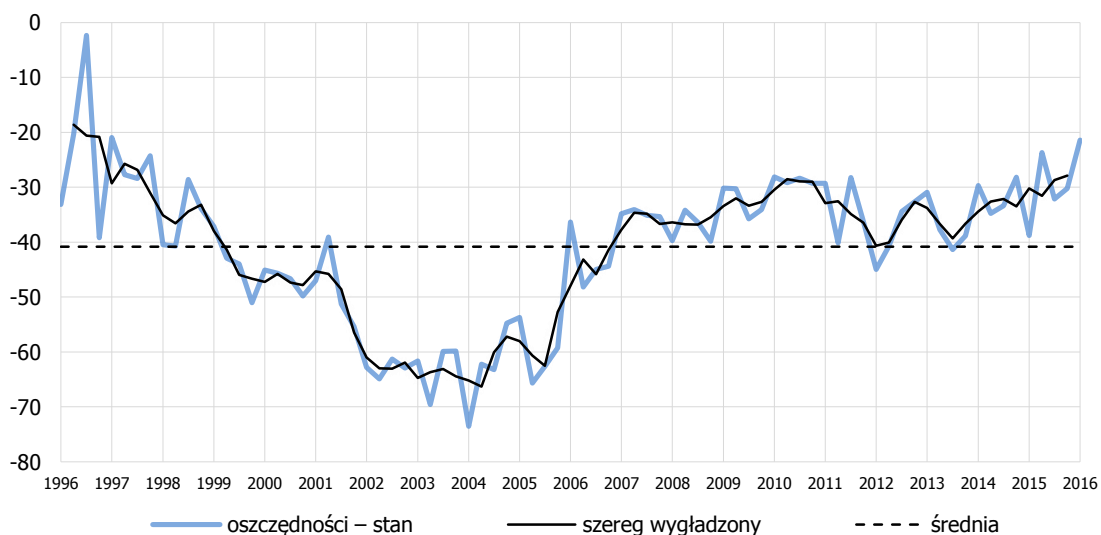
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. tak, teraz właśnie jest odpowiedni czas	8,4	12,4	10,3	14,4	11,9	16,8
2. obecny czas nie jest na to ani dobry, ani zły	80,2	72,9	76,8	72,3	72,0	67,8
3. nie, nie jest to czas odpowiedni	11,4	14,7	13,0	13,3	16,1	15,5
saldo (1.-3.)	-3,0	-2,3	-2,7	1,1	-4,1	1,3

ZAKUPY DÓBR TRWAŁEGO UŻYTKU – PRZEWIDYWANIA

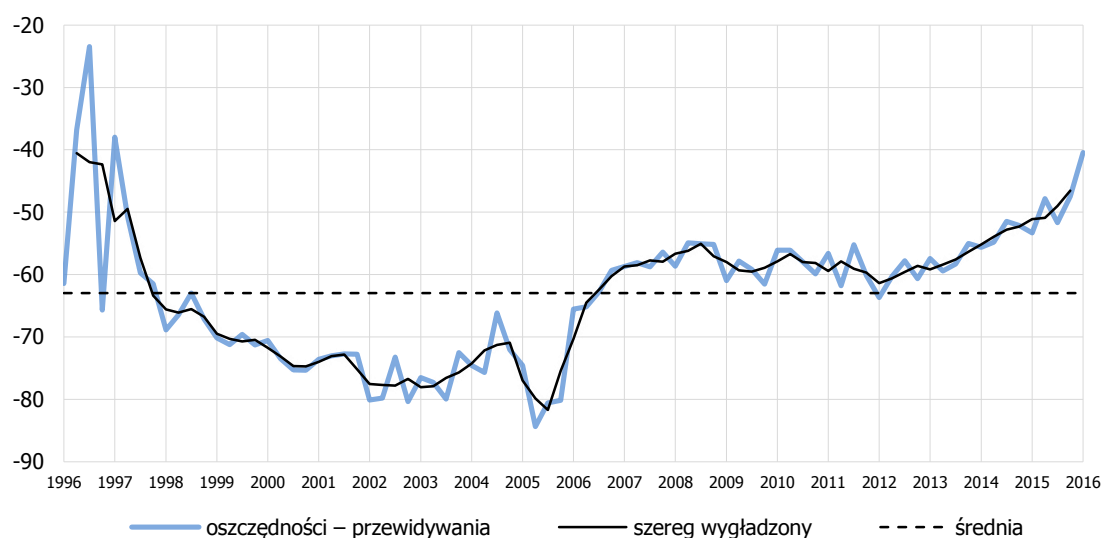
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. dużo większe	7,5	6,4	5,2	7,9	8,1	8,6
2. nieco większe	12,9	11,2	20,0	11,8	12,6	15,6
3. podobne	45,5	45,0	52,8	44,3	54,9	47,7
4. nieco mniejsze	12,5	13,3	9,8	16,8	10,0	12,7
5. dużo mniejsze	21,6	24,2	12,1	19,1	14,5	15,4
saldo (1+0,5×2-0,5×4-5)	-14,0	-18,8	-1,8	-13,7	-5,1	-5,3

OSZCZĘDNOŚCI – STAN

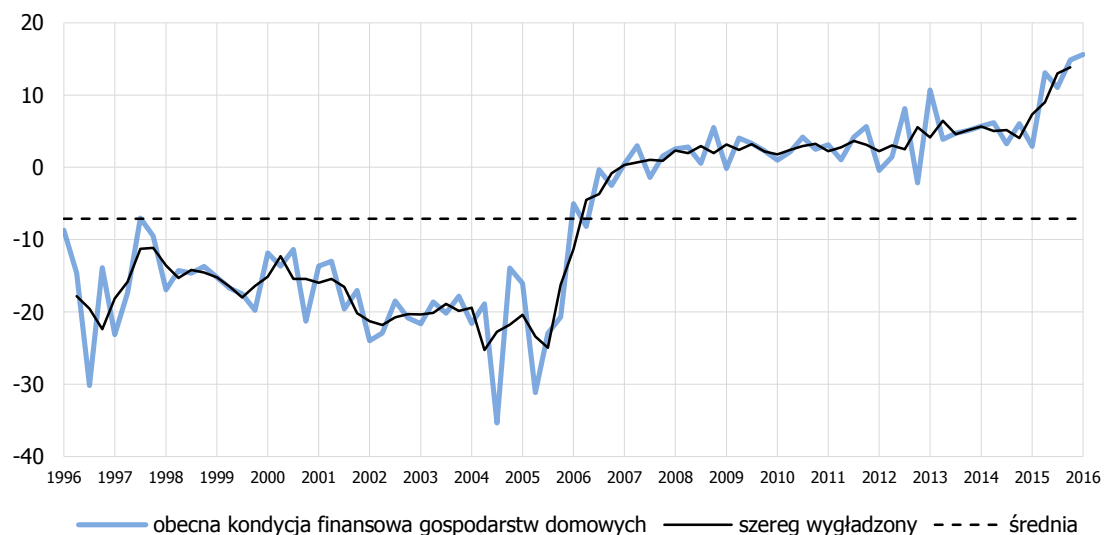
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. bardzo dobry czas, aby oszczędzać	6,6	3,5	5,6	3,7	4,9	6,8
2. dobry czas, aby oszczędzać	25,0	21,3	28,6	25,0	27,4	29,4
3. raczej niekorzystny czas, aby oszczędzać	42,5	44,5	44,3	46,1	37,9	42,0
4. bardzo niekorzystny czas, aby oszczędzać	26,0	30,7	21,4	25,3	29,8	21,9
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-28,2	-38,8	-23,7	-32,1	-30,2	-21,4

OSZCZĘDNOŚCI – PRZEWIDYWANIA

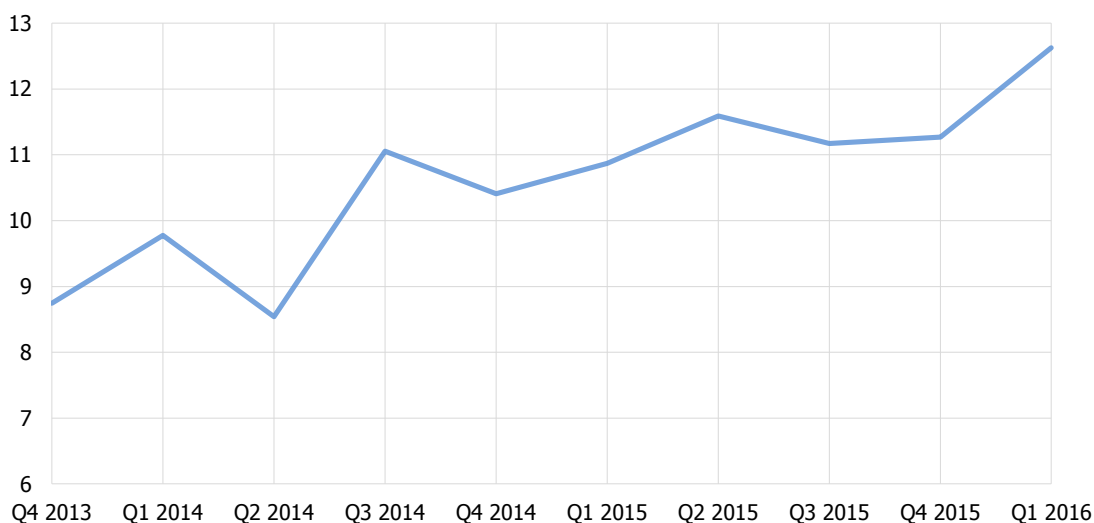
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. bardzo duże	2,9	4,3	6,3	4,3	3,0	5,4
2. dość duże	12,5	9,7	10,1	9,7	14,6	17,3
3. znikome	46,6	47,0	49,0	50,5	49,3	45,6
4. żadne	38,0	38,9	34,7	35,6	33,1	31,7
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-52,1	-53,3	-47,8	-51,7	-47,5	-40,5

OBECNA KONDYCJA FINANSOWA GOSPODARSTW DOMOWYCH

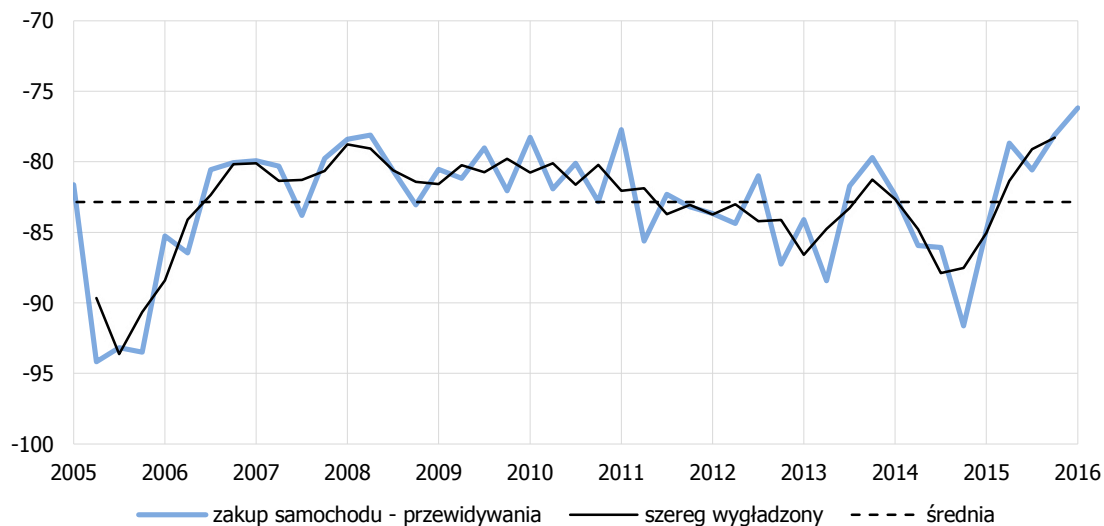
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. wpadamy w długi	5,6	8,3	3,4	4,7	3,5	5,2
2. przejadamy nasze oszczędności	9,9	7,3	9,5	9,0	8,8	8,0
3. nasz dochód z trudem starcza	53,3	56,2	50,2	48,6	46,1	42,2
4. nieco oszczędzamy	29,2	26,5	31,2	35,0	37,8	39,9
5. dużo oszczędzamy	2,0	1,7	5,7	2,7	3,8	4,8
saldo (5+0,5×4-0,5×2-1)	6,0	2,9	13,1	11,1	14,9	15,6

STOPA OSZCZĘDNOŚCI

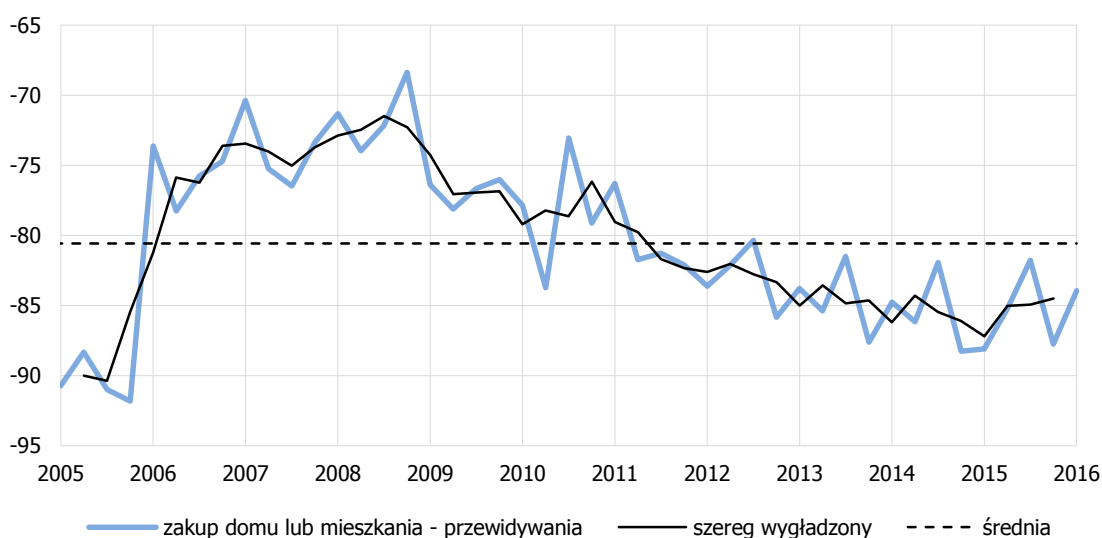
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. więcej niż 30 % dochodów	3,8	5,2	9,1	5,6	5,9	7,2
2. od 20 % do 30 % dochodów	6,3	9,3	7,6	9,5	8,6	11,4
3. od 10 do 20 % dochodów	30,1	24,4	23,5	26,1	27,9	31,7
4. mniej niż 10 % dochodów	59,8	61,0	59,8	58,9	57,7	49,6
saldo ($1 \times 0,35 + 2 \times 0,25 + 3 \times 0,15 + 4 \times 0,05$)	10,4	10,9	11,6	11,2	11,3	12,6

ZAKUP SAMOCHODU – PRZEWIDYWANIA

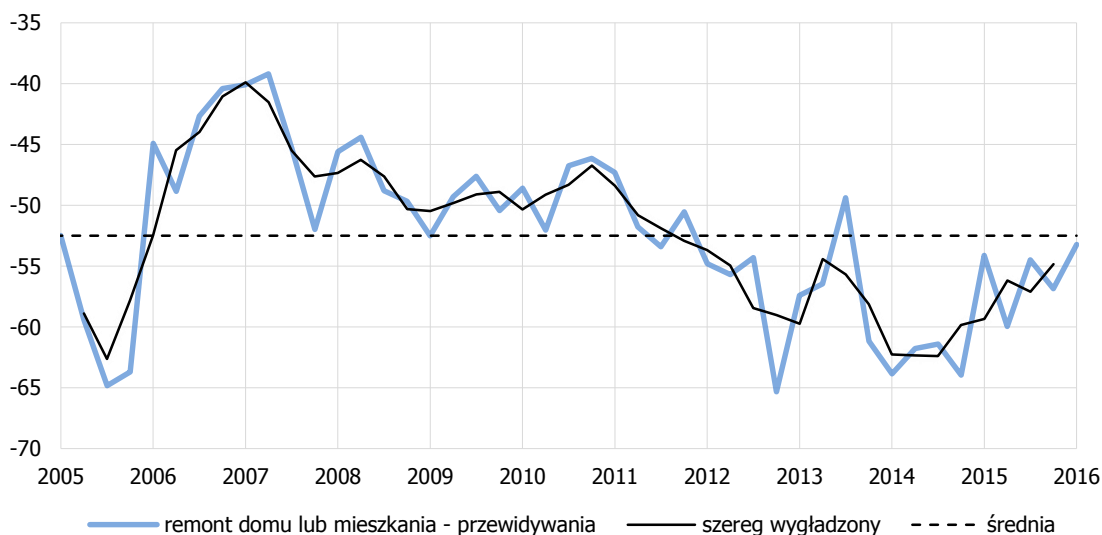
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. bardzo duże	1,4	1,4	5,2	2,2	2,8	2,4
2. dość duże	1,4	3,0	1,7	6,1	5,8	7,5
3. niewielkie	6,9	15,6	16,7	11,9	15,1	15,8
4. zdecydowanie żadne	90,3	80,0	76,4	79,9	76,2	74,4
saldo ($1 + 0,5 \times 2 - 0,5 \times 3 - 4$)	-91,6	-84,8	-78,7	-80,6	-78,1	-76,2

ZAKUP DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. zdecydowanie tak	0,5	1,6	1,1	3,3	0,7	2,1
2. możliwe	4,2	2,5	5,2	5,6	4,3	4,5
3. raczej nie	8,7	9,8	9,6	6,6	8,9	10,2
4. zdecydowanie nie	86,5	86,1	84,1	84,5	86,1	83,2
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-88,3	-88,1	-85,2	-81,8	-87,8	-83,9

REMONT DOMU LUB MIESZKANIA – PRZEWIDYWANIA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016
1. bardzo duże	2,5	7,2	3,9	7,8	5,2	4,9
2. dość duże	11,1	8,2	9,9	10,8	10,4	11,2
3. niewielkie	28,7	38,3	34,9	27,3	34,4	40,5
4. zdecydowanie żadne	57,7	46,3	51,3	54,0	50,0	43,5
saldo (1+0,5×2-0,5×3-4)	-64,0	-54,1	-60,0	-54,5	-56,9	-53,2